

Πρόλογος

Μέσα του 1996, Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων στο νοσοκομείο Ανδρέας Συγγρός. Με τους συναδέλφους κοιτάζουμε μια λίστα με 16 κωδικούς αριθμούς ασθενών με AIDS. Δίπλα σε κάθε αριθμό υπάρχει ζωγραφισμένη με στίλο μια κόκκινη βούλα. Είναι 16 ασθενείς με προχωρημένη νόσο, βαριά ανοσοανεπάρκεια και με κάμποσες κλινικές εκδηλώσεις του νοσήματος. Και με αλληπάλληλες νοσηλείες για πνευμονία από *carinii*, σάρκωμα Kaposi, τοξόπλασμα κεντρικού νευρικού, λειψμανίαση, οφθαλμική προσβολή από κυτταρομεγαλοϊό. Κοιτάζουμε τη λίστα και σκεφτόμαστε ότι κανείς από αυτούς δεν θα βγάλει τη χρονιά.

Και μετά...

Και αμέσως μετά ήρθαν τα καινούργια φάρμακα –οι αναστολείς πρωτεάσης– και οι τριπλοί θεραπευτικοί συνδυασμοί. Ήδη από τα τέλη της προηγούμενης χρονιάς είχαν ανακοινωθεί τα αποτελέσματα από τις κλινικές δοκιμές των συνδυασμών, καθώς και η μεγάλη υπεροχή τους σε σύγκριση με τις προηγούμενες, πρώιμες και ανεπαρκείς θεραπείες. Οι 16 «σημαδεμένοι» πήραν την καινούργια θεραπεία κατά απόλυτη προτεραιότητα. Και εγένετο φως!

Ούτε ένας από τους 16 δεν αποδήμησε. Η ανοσοανεπάρκεια άρχισε να διορθώνεται, οι νοσηλείες σταμάτησαν, οι ασθενείς γύρισαν στο σπίτι τους και οι περισσότεροι μάλιστα γύρισαν και στη δουλειά τους, παραγωγικοί και πάλι.

Ήταν ένα μικρό (ή μεγάλο) ιατρικό θαύμα!

Μέχρι τότε, οι ασθενείς με AIDS πέθαιναν. Οι περισσότεροι σύντομα μετά τη διάγνωση και σε άσχημες συνθήκες. Η Μονάδα παρακολουθούσε συνολικά 250-300 ασθενείς, νοσηλεύαμε συνεχώς 10 με 12 και κάθε χρόνο «έφευγαν» 35 με 40 ή και παραπάνω. Το θετικό τεστ για HIV σήμαινε θανατική καταδίκη.

Κι όταν ένας ασθενής έχανε τη μάχη, έκλαιγαν οι δικοί του, αλλά πονούσαμε κι εμείς. Ο γιατρός, λέει, δεν πρέπει να δένεται συναισθηματικά με τους ασθενείς. Αλλά ένας νέος άνθρωπος που σε κοιτάζει με απόγνωση και αποζητάει ένα, τελευταίο έστω, ίχνος ελπίδας από το δικό σου βλέμμα, δεν μπορεί, δεν γίνεται να σε αφήσει παγοκόλινα. Και πόσες μάχες θα χάνονταν, αναρωτιόμασταν, μέχρι να γυρίσει η έκβαση του πολέμου;

Δεν υπάρχει πιο άβολη, πιο επώδυνη στιγμή για έναν γιατρό, από εκείνη που η μάνα του παιδιού που έφυγε σπαράζει από το κλάμα στην αγκαλιά σου. Η μάνα που μέχρι πριν από μία ώρα σε εκλιπαρούσε: «Γιατρέ, κάνε ό,τι μπορείς, σε παρακαλώ». Και ξέρει πως έκανες ό,τι μπορούσες και ό,τι έπρεπε.

Στα μέσα του 1996 ήταν ακόμα νωρίς, πολύ νωρίς. Οι 16 «σημαδεμένοι», όμως, έζησαν γιατί πρόλαβαν τη μεγάλη αλλαγή στη θεραπεία, που συνέχισε να εξελίσσεται. Οι ασθενείς με HIV λοίμωξη που παίρνουν τα φάρμακά τους δεν πεθαίνουν πια από AIDS. Ζουν, εργάζονται, μπορούν να κάνουν οικογένεια. Έως τώρα, όμως, το AIDS μετράει

πάνω από 90 εκατομμύρια ανθρώπους που μολύνθηκαν, και τα 44 εκατομμύρια από αυτούς έχουν πεθάνει. Οι αριθμός των νεκρών από την επιδημία κοντεύει να φτάσει το σύνολο των νεκρών του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου.¹

Κι ακόμα, μέσα στο 2024 οι νέες μολύνσεις υπολογίζονταν σε 1,3 εκατομμύρια και οι ανθρώπινες ζωές που χάθηκαν από τη νόσο σε 630.000. Αν και περισσότεροι άνθρωποι από ποτέ έχουν σήμερα πρόσβαση σε φαρμακευτική αγωγή, ακόμα δεν ξεπερνούν το 77%. Σχεδόν ο ένας στους 4 δηλαδή, κυρίως σε χώρες της Αφρικής, δεν έχει τη δυνατότητα να δεχθεί θεραπεία. Ακόμα κι έτσι, όμως, οι θάνατοι έχουν μειωθεί κατά 70% σε σύγκριση με το 2004, και κατά 54% από το 2010.^{2, 3}

Ωστόσο, ο αριθμός 1,3 εκατομμύρια νέες μολύνσεις το 2024 –σχεδόν αμετάβλητος από το προηγούμενο έτος– δείχνει ότι παραμένουν τεράστια κενά στην πρόληψη του HIV.

Στην Ελλάδα, στο τέλος του 2024 ο συνολικός αριθμός των μολυνθέντων ήταν 21.287. Από αυτούς, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΟΔΥ, βεβαιωμένοι νεκροί είναι 2.287, ενώ σε 11.329 χορηγείται θεραπεία.⁴ Το «κενό» μεταξύ των αποθανόντων και εκείνων που δεν είναι ενεργοί υπό θεραπεία, είναι περίπου 7.760 άτομα. Όπως φαίνεται, πολλοί από αυτούς είναι οικονομικοί μετανάστες που άλλαξαν χώρα, άτομα αρνητές της θεραπείας, Έλληνες που πήγαν στο εξωτερικό ή αποθανόντες που για διάφορους λόγους δεν δηλώθηκαν ως νεκροί από AIDS.

Αλλά το AIDS ήταν ίσως η αρχή της αλλαγής σελίδας στην ιστορία των μεγάλων επιδημιών. Στην ανθρώπινη ιστορία έχουν καταγραφεί πολλές μεγάλες επιδημίες, με εκατομμύρια θύματα. Στις πιο σημαντικές περιλαμβάνονται η «πανώλη του Ιουστινιανού» (541-550 μ.Χ.), ο «μαύ-

ρος θάνατος» (βουβωνική πανώλη, 1347-1351), η ευλογιά (15ος-17ος αιώνας), η χολέρα (1817-1823), η ισπανική γρίπη (1918-1919) και άλλες, που κυρίως έπληξαν πληθυσμούς της Ευρώπης.

Στη σημερινή εποχή, οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές που χαρακτήρισαν την παγκοσμιοποίηση, δημιούργησαν ευνοϊκό υπόστρωμα για την ανάπτυξη νέων επιδημιών. Στο πλαίσιο των μεταβολών αυτών ευνοείται η ταχεία μετακίνηση πληθυσμών, αλλά μαζί με αυτούς και η διασπορά παθογόνων. Οι παράγοντες που συμβάλλουν στις πληθυσμιακές μετακινήσεις είναι οι οικονομικές και κοινωνικές αναταράξεις, η αύξηση των ανισοτήτων, η μετανάστευση, ο πόλεμος και τα ταξίδια. Η παγκοσμιοποίηση λειτουργεί ως δραστικός καταλύτης στις επιμέρους αυτές συνιστώσες και τις επιπλοκές τους. Σήμερα, άτομα ή πληθυσμοί μετακινούνται πιο μαζικά αλλά και πιο γρήγορα από ό,τι στο παρελθόν.⁵

Από τα τέλη του 20ού αιώνα φαίνεται ότι αλλάζει η σελίδα. Οι επιδημίες αποκτούν νέα χαρακτηριστικά, όπως είναι η αυξημένη συχνότητα εμφάνισής τους και η ταχύτητα εξάπλωσής τους σε παγκόσμια κλίμακα. Έτσι, καταγράφονται η επιδημία του HIV/AIDS (από το 1981), το SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome, 2002-2003), η Γρίπη των Χοίρων ή H1N1 (2009-2010), η επιδημία του Ebola (2014-2016), η πανδημία του κορονοϊού (από το 2019).

Η επιδημία του AIDS έγινε γνωστή από τα μέσα του 1981 και ταχύτατα τα κρούσματα άρχισαν να πολλαπλασιάζονται παγκοσμίως.⁶

Οι επιδημίες όμως επιδρούν στις ανθρώπινες ζωές όχι μόνο στη βιολογική τους διάσταση, με την αρρώστια και τον θάνατο, αλλά και σε κοινωνικό, ψυχολογικό, πολιτικό

και πολιτισμικό επίπεδο. Ιδιαίτερα η επιδημία του AIDS επέδρασε σε πολλαπλές συνιστώσες: Πολύ γρήγορα, το AIDS έγινε αιτία κοινωνικού αποκλεισμού και στιγματισμού, κυρίως επειδή συσχετίστηκε με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οι ομοφυλόφιλοι, οι χρήστες ναρκωτικών και οι εργάτες του σεξ. Πολλοί ασθενείς αντιμετωπίστηκαν με καχυποψία και φόβο, ακόμα και από το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον. Έτσι, το AIDS δεν ήταν μόνο μια ιατρική πρόκληση, αλλά και μια δοκιμασία για τις ανθρωπίνες αξίες, την κατανόηση και την αποδοχή της διαφορετικότητας.

Στο πέρασμα των χρόνων, η επιστήμη έκανε σημαντική πρόοδο. Ανακαλύφθηκαν αποτελεσματικά φάρμακα, που επιτρέπουν στους ασθενείς να ζουν μια φυσιολογική ζωή, ενώ τα προληπτικά μέτρα συνέβαλαν στη μείωση της ταχύτητας διασποράς. Παράλληλα, το AIDS αποτέλεσε αφορμή για κοινωνική αφύπνιση και αγώνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα και τη δημόσια υγεία. Πολλοί επιστήμονες, οργανώσεις, καλλιτέχνες και συγγραφείς ανέδειξαν το πρόβλημα μέσα από τον καθημερινό αγώνα, αλλά και την τέχνη και τον ακτιβισμό, στηρίζοντας ανθρώπους που μέχρι τότε ήταν στο περιθώριο.

Το AIDS τελικά δίδαξε στους ανθρώπους ότι η υγεία δεν είναι αυτονόητη, ότι ο φόβος δεν πρέπει να νικά την αλληλεγγύη, αλλά και ότι η επιστήμη και η κοινωνική ευαισθητοποίηση μπορούν να συνεργαστούν για ένα καλύτερο παρόν και μέλλον.

1981: Η αρχή της ιστορίας

Στις 5 Ιουνίου 1981, το αμερικανικό CDC (Centers for Disease Control and Prevention) ανέφερε για πρώτη φορά πέντε περιπτώσεις πνευμονίας από *Pneumocystis carinii* (PCP) σε νεαρούς ομοφυλόφιλους άνδρες.⁷ Ήταν η πρώτη περιγραφή κρουσμάτων του Συνδρόμου της Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (Acquired Immune Deficiency Syndrome, AIDS). Ακολούθησε η σχετική επιστημονική δημοσίευση στο υψηλού κύρους ιατρικό περιοδικό *New England Journal of Medicine* τον Δεκέμβριο 1981. Λίγο νωρίτερα, τον Οκτώβριο 1981, είχε δημοσιευθεί η εμφάνιση μιας σπάνιας έως τότε νεοπλασίας, του σαρκώματος Καρσί, επίσης σε νεαρούς ομοφυλόφιλους άνδρες.^{8,9}

Αυτή ήταν η εικόνα των πρώτων θυμάτων του AIDS: Βαριές ευκαιριακές λοιμώξεις από παθογόνα που δεν θα προκαλούσαν σοβαρή βλάβη σε άτομα με υγιές ανοσοποιητικό σύστημα, νεοπλασίες όπως το σάρκωμα Καρσί, απίσχυση, νευρο-γνωσιακές διαταραχές κ.ά. Όλα αυτά που μαρτυρούσαν σοβαρή υποκείμενη διαταραχή, και συγκεκριμένα βαριά ανοσολογική ανεπάρκεια, με μοιραίο συνήθως αποτέλεσμα.

Η αρχική αμηχανία απέναντι στις περιγραφές αυτές ενός νέου νοσήματος εξελίχθηκε γρήγορα σε φοβία και πανικό, που ταχύτατα εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο: το νόσημα ήταν μεταδοτικό, θανατηφόρο και τα κρούσματα πολλαπλασιάζονταν ραγδαία σε πολλές χώρες. Πρωτοσέλιδα του παγκόσμιου Τύπου με τίτλους όπως «Mass murderer», «The big chill», «AIDS anxiety», «Η μάστιγα του αιώνα» κ.λπ. συνέβαλαν δραστικά στην εξάπλωση και την παγίωση φοβικών αντιλήψεων.

Επειδή οι πρώτες περιπτώσεις εντοπίστηκαν σε ομοφυλόφιλους άνδρες, ο πανικός συνοδεύτηκε από στιγματισμό των ασθενών και επακόλουθες ρατσιστικές συμπεριφορές. Τον πανικό ακολούθησε και η κακεντρέχεια, καθώς οι ειδήσεις για τον θάνατο επωνύμων από AIDS τροφοδότησε την κουτσομπολίστικη ανθρωποφαγία. Ο Ροκ Χάντσον, ο Ρούντολφ Νουρέγιεφ, ο Φρέντι Μέρκιουρι, ο Άντονι Πέρκινς ήταν από τα πρώτα θύματα του νοσήματος.

Μέχρι το τέλος του 1981 αναφέρθηκαν στις ΗΠΑ 270 περιστατικά της νόσου, που έγινε αρχικά γνωστή ως «Ανοσοανεπάρκεια σχετιζόμενη με ομοφυλόφιλους» (Gay Related Immune Deficiency, GRID), «Καρκίνος των ομοφυλόφιλων», «Πανούκλα των ομοφυλόφιλων» ή «Πνευμονία των ομοφυλόφιλων». Σύντομα, ορίστηκαν και οι άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου, με τον κωδικό «4H» από τα αρχικά των λέξεων: Homosexuals, Heroin addicts, Haemophiliacs, Haitians (εικάζεται ότι ο ιός έφθασε στις ΗΠΑ μέσω της Αϊτής, καθώς τη δεκαετία του 1960 πολλοί Αϊτινοί μετανάστες εργάζονταν στο Κονγκό).¹⁰

Η ανακάλυψη του αιτίου, του ιού της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (Human Immunodeficiency Virus, HIV) έγινε το 1983, μόλις δύο χρόνια μετά την πρώτη περιγραφή.

Σχεδόν ταυτόχρονα, δύο ερευνητικές ομάδες, των Γάλλων Luc Montagnier και Francoise Barre-Sinoussi, και του Αμερικανού Robert C. Gallo, δημοσίευσαν την απομόνωση του ιού στο ίδιο τεύχος του περιοδικού *Science*.^{11, 12} Αρχικά, το όνομα που δόθηκε στον ιό ήταν LAV (Lymphadenopathy Associated Virus) ή HTLV-III (Human T-Cell Lymphotropic Virus III).

Τον Ιούνιο 1983, ανακοινώθηκε στο Βέλγιο ο πρώτος θάνατος Έλληνα από AIDS. Στο σχετικό δημοσίευμα της *Καθημερινής* στις 22 Ιουνίου 1983 αναφέρεται:

«Ο θάνατος του πρώτου Έλληνα-θύματος της “ασθένειας των ομοφυλοφίλων”, που είναι γνωστή ως “Ανεπάρκεια Αποκτηθείσας Ανοσίας” (AID), ανακοινώθηκε χθες στο Βέλγιο. Σε ανακοίνωσή του για την κατάσταση της νέας ασθένειας στο Βέλγιο, ο Βελγικός Ερυθρός Σταυρός αποκάλυψε χθες ότι 11 άτομα έχουν μέχρι στιγμής χάσει τη ζωή τους, μετά την προσβολή τους από την “AID”, μια ασθένεια για την οποία δεν έχει ανακαλυφθεί ακόμη αντίδοτο. Οι νεκροί είναι ένας Έλληνας, δύο Βέλγοι και οκτώ Αφρικανοί. Η “ασθένεια των ομοφυλοφίλων” (που αποκαλείται έτσι επειδή το 80% περίπου των θυμάτων της είναι ομοφυλόφιλοι) έχει εξαπλωθεί ιδιαίτερα τελευταία, με αποτέλεσμα να πεθάνουν δεκάδες άτομα στην Αμερική και την Ευρώπη».

ΠΡΩΤΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙΡΩ ΤΟΥΣ 51 (Γ. Γ. ΒΙ). ΤΗΛ. ΚΩΔ. ΤΡΟ. 506.51. 506.52. ΤΕΛΕΣΗ 24.00. ΤΙΜΗ ΦΥΛΟΣ ΔΡΑΧ. 20	Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ - Βελβία 24 vol. 2
ΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΗΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΑΡΙΘ. 1071	ΑΘΗΝΑ ΠΕΜΠΤΗ 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 1980	ΙΑΤΡΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΓΓ. ΒΑΛΑΧΟΣ

**Ο πρώτος θάνατος Έλληνα
από τη «νόσο ομοφυλοφίλων»**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, (Λασσοσ. Πρές).— Ο θάνατος του πρώτου Έλληνα -
θύματος της ασθένειας των ομοφυλοφίλων, που είναι γνωστή ως «Α-
ρετιρίαση Αποκτηθείσης Ανοσίας» (Α.Ι.Δ.), ανακοινώθηκε χθες στο
Βέλγιο.

Σε ανακοίνωσή του για την κατάσταση της νέας ασθένειας στο Βέλ-
γιο, ο Βελγικός Ερυθρός Σταυρός αποκάλυψε χθες ότι 11 άτομα έχουν
μέχρι στιγμής χάσει τη ζωή τους, μετά την προσβολή τους από την
«Α.Ι.Δ.», μία ασθένεια για την οποία δεν έχει ανακαλυφθεί, ακόμη,
αντιόδοτο.

Οι νεκροί είναι ένας Έλληνας, δύο Βέλγοι και οκτώ Αφρικανοί.
Η ασθένεια των ομοφυλοφίλων (που αποκαλείται έτσι επειδή το
80% περίπου των θανάτων της είναι ομοφυλόφιλοι), έχει εξαπλωθεί
ιδιαίτερα τελευταία, με αποτέλεσμα να πεθάνουν δεκάδες άτομα στην
Αμερική και την Ευρώπη.

Ο πρώτος θάνατος Έλληνα ασθενή από AIDS στον Τύπο.

Στην Ελλάδα, η πρώτη περίπτωση AIDS διαγνώσθηκε στο τέλος του 1983, σε άνδρα μαύρης φυλής από τη Ζάμπια, αμφιφυλόφιλο, ηλικίας 25 ετών, που είχε εγκατασταθεί στη χώρα μας στις αρχές του 1983. Μεταγενέστερα, όμως, το πρώτο κρούσμα τοποθετήθηκε στο 1981, σε άνδρα νοσηλευόμενο στο νοσοκομείο Γ. Γεννηματάς. Στο τέλος του 1984 τα κρούσματα είχαν ήδη φθάσει τα 71 και συνέχισαν την αυξητική τους πορεία.

Τα πρώτα αυτά χρόνια του AIDS στην Ελλάδα χαρακτηρίστηκαν από έντονο φόβο, άγνοια, ελλιπή ενημέρωση, κοινωνικό στίγμα και δαιμονοποίηση των ασθενών. Συχνά παρατηρήθηκαν υστερικές συμπεριφορές. Πολλά άτομα κατέφευγαν στα νοσοκομεία για να εξετασθούν, ενώ δεν είχαν ποτέ «ύποπτη» επαφή, ή και απλώς και μόνον επειδή είδαν στα χέρια τους τσιμπήματα από κουνούπια.

Όπως και σε άλλες χώρες, στην αρχή το AIDS θεωρήθηκε «νόσος των ομοφυλόφιλων» ή «ξενόφερτη ασθένεια», γεγο-

νός που ενίσχυσε την ομοφοβία και το κοινωνικό στίγμα. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης συχνά αναπαρήγαν στερεότυπα και τρομοκρατικά μηνύματα, ενισχύοντας τον πανικό στην κοινή γνώμη. Πολλοί ασθενείς έχασαν τη δουλειά τους, εκδιώχθηκαν από το σπίτι τους ή απομονώθηκαν. Οροθετικά άτομα έπρεπε συχνά να κρύβουν την κατάστασή τους, υπό τον φόβο κοινωνικού στιγματισμού ή βίας.

Μέχρι και τη δεκαετία του 1990, υπήρχαν σχολεία που απέβαλλαν παιδιά οροθετικών γονιών ή και ενοικιαστές που έδιωχναν άτομα με HIV. Συνολικά, υπήρξε έλλειμμα ενημέρωσης, καθώς και δυσπιστία, ακόμη και ανάμεσα σε γιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό. Οι πρώτοι ασθενείς αντιμετωπίστηκαν με αποκλεισμό, νοσηλεύονταν απομονωμένοι, και συχνά το προσωπικό δεν έμπαινε καν στον θάλαμο, αφήνοντας τον δίσκο με το φαγητό –σε σκεύη μίας χρήσης– στην είσοδο του θαλάμου.

Και στην Ελλάδα, η νόσηση και ο θάνατος επωνύμων συνέβαλαν στη διαμόρφωση των αντιλήψεων του πληθυσμού. Ο σχεδιαστής Μπίλι Μπο ήταν το πρώτο διάσημο θύμα του νοσήματος το 1987. Ακολούθησαν ο γκαλερίστας Αλέξανδρος Ιόλας, ο σκηνοθέτης και συγγραφέας Αλέξης Μπίστικας, ο Ανδρέας Βελισσαρόπουλος και ο Ανδρέας Αγγελάκης, δύο από τους ιδρυτές του ΑΚΟΕ-«Αμφί», ο ακτιβιστής Βαγγέλης Γιανέλλος και άλλοι.¹³

AIDS: Πανικός, στίγμα, διακρίσεις στην καθημερινότητα

Η συσσώρευση των κρουσμάτων AIDS ήδη από το 1981 συνοδεύτηκε από εκτεταμένη φοβία, πανικό, αλλά και απορριπτική στάση από μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Ο πανικός για τη νέα, θανατηφόρα νόσο και ο φόβος του αγνώστου σε συνδυασμό με την αρχική άγνοια για τους τρόπους μετάδοσης αποτέλεσαν το υπόστρωμα για την εδραίωση της φοβίας και την παγίωση αρνητικών αντιλήψεων, οι οποίες, όπως πάντοτε συμβαίνει, μεταβάλλονται πολύ δύσκολα και πολύ αργά. Πολλοί πίστευαν ότι η λοίμωξη μπορεί να μεταδοθεί με τη χειραψία, με την κοινή χρήση αντικειμένων, με τα έντομα ή από τις τουαλέτες.

Στενά συνδεδεμένες με τη φοβία είναι η στοχοποίηση των ασθενών, η απορριπτική στάση, η ρατσιστική συμπεριφορά και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Για τον στιγματισμό ατόμων και πληθυσμών δεν είναι άμοιρη ευθυνών η ιατρική κοινότητα: αρχικές ονομασίες του νοσήματος ήταν «Gay Related Immune Deficiency (GRID)», «Gay Compromised Syndrome» κ.λπ. Από πολλούς θεωρήθηκε ότι το νόσημα ήταν «θεία δίκη» και τιμωρία για τον τρόπο

NEWS OF THE WORLD, February 28, 1985 19

VILLAGE FEARS OVER AIDS CLINIC

NEWS OF THE WORLD INVESTIGATES

TERRIFIED residents fear that their village will become a "homosexuals graveyard."

For staff at the local hospital want it to become the national "removal center for

RESERVE

worth today.

Aids test

PLAGUE TOLL TO ROCKET

THE SUN, Thursday, February 7, 1985 5

AIDS IS THE WRATH OF GOD, SAYS VICAR

BY HUGH WHITLOW

A VICAR yesterday branded the gay plague AIDS as the wrath of God.

The Rev Owen Leigh-Williams claimed homosexuals offended the Lord.

Ex-ballet boss is victim 53

A FORMER BOSS OF A WORLD FAMOUS BALLET COMPANY WAS AMONG

GAYS 'CONSPIRED TO INFECT SOCIETY'

BY DAVID BROWN

A RADICAL group deliberately set out to contaminate society by disseminating AIDS-related ideas, according to a new claim.

Call for homosexual to spot gay clients

GAYS ACCUSED OF SABOTAGE

Τι είναι το «AIDS», η αρρώστια των ομοφυλόφιλων

Πυρετός, κρυδές, διάρροια. Ο ασθενής δεν έλαβε μεγάλη σημασία στην ελαφρά αυτή οδύσσεια που άκλιτα πέρασε μάλλον γρήγορα. Μετά από τεσσάρους μήνες όμως, τα ίδια συμπτώματα επιστράφηκαν, παλιώ και έντονα και τη φορά αυτή κράτησαν πολύ περισσότερο.

Έπειτα πρόσθεξε εφάνκη στην πλάτη, την κοιλιά και το στήθος του εξελκώσεις, ανώμαλα από μακριά πηλές, στο χρώμα της φουρούλας.

Το θέμα και τη φορά αυτή ένας νέος ομοφυλόφιλος άνδρας, άκουσε με τρόμο από το γαστρό του την τρομακική λέξη AIDS. Acquired Immune Deficiency Syndrome, όπως είναι ολόκληρη η αγγλική ονομασία της αρρώστιας αυτής, που μόνο τα αρχικά της χρησιμοποιούνται σήμερα, και σημαίνει την επικείμενη απώλεια κάθε αντίστασης του οργανισμού.

Μέχρι σήμερα, 1.500 περιπτώσεις έχουν διαγνωστεί στην Αμερική και οι 800 έχουν αποδείξει θανατηφόρες, χωρίς αυτό να σημαίνει πως οι υπόλοιποι ασθενείς θεραπεύονται. Άλλες εξελκώθηκαν να ζουν ακόμα, αλλά τη στιγμή αυτή δεν έχουν καμιά ελπίδα θεραπείας.

Το 72% από τα θύματα του AIDS που έχουν διαγνωστεί μέχρι σήμερα, είναι άντρες ομοφυλόφιλοι.

Χιλιάδες ομοφυλόφιλοι διαδήλωσαν στη Νέα Υόρκη, απαιτώντας να αναρτηθούν τα κανάλια για την έρευνα της αρρώστιας AIDS. Υπολογίζεται, πως το 10% των κατοίκων της μεγαλοπόλης αυτής των ΗΠΑ είναι ομοφυλόφιλοι.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, 21.7.1983, Ιστορικό Αρχείο *ΤΟ ΒΗΜΑ* | *ΤΑ ΝΕΑ*

Η υστερία απλώνεται σ' όλο τον κόσμο...

ΤΑ ΝΕΑ, 23.9.1985, Ιστορικό Αρχείο *ΤΟ ΒΗΜΑ* | *ΤΑ ΝΕΑ*

**Θάνατος
από AIDS
στην Αθήνα**

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ 2ο ΚΡΟΥΣΜΑ

ΤΑ ΝΕΑ, 27.4.1984, Ιστορικό Αρχείο *ΤΟ ΒΗΜΑ* | *ΤΑ ΝΕΑ*

ΟΛΟΙ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΕΞΑΡΣΗ ΤΗΝ ΕΡΧ

**Καλπάζει
ο ιός του
διαβόλου**

ΕΡΜΑΙΑ του κώβου του AIDS, αλλά είναι έργο για στο Εθνικό Κέντρο Άλλοσης AIDS, στην Υπουργική Σχολή στην Αμερικανική για υγείας. Δεν θα σπαστεί στις φάσεις υψηλού κίνησης, θα εξασπαστεί. Εκεί θα παύσει, όπως συνέβη με άλλες από αυτές, που κινδυνεύουν απειράκι.

Τα πρωτοσέλιδα, στην Ελλάδα και διεθνώς, στην αρχή και στη συνέχεια της επιδημίας.

ζωής, αρχικά των ομοφυλόφιλων ανδρών και αμέσως μετά των εκδιδόμενων ατόμων και των χρηστών ενδοφλέβιων ουσιών.^{14, 15, 16}

Στις ΗΠΑ, πολλοί ομοφυλόφιλοι έχασαν την ασφαλιστική τους κάλυψη, απολύθηκαν από τις δουλειές τους και διώχθηκαν από τα σπίτια τους. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ αποφάνθηκε ότι ήταν νόμιμο οι εργοδότες να κάνουν διακρίσεις εις βάρος των ομοφυλόφιλων υπαλλήλων τους που είχαν προσβληθεί από τον ιό, εάν οι διακρίσεις αυτές ήταν βασισμένες στον φόβο μετάδοσης της ασθένειας. Το AIDS σχετίστηκε με την ομοφυλοφιλία και ονομάστηκε «η μάστιγα των ομοφυλοφίλων».¹⁷

Ο φόβος του AIDS αναστάτωσε τις Ηνωμένες Πολιτείες. Είχε επίσης άμεση επίδραση στις σεξουαλικές σχέσεις: πολλοί Αμερικανοί άλλαξαν σεξουαλική συμπεριφορά, προσπαθώντας να αποφύγουν τον κίνδυνο να κολλήσουν την αρρώστια, ενώ άλλοι πήραν τα παιδιά τους από το σχολείο επειδή κυκλοφόρησαν φήμες ότι κάποιος συμμαθητής τους είναι φορέας του τρομερού ιού.

Στη Νέα Υόρκη, την πρώτη ημέρα που άνοιξαν τα σχολεία, οι γονείς 12.000 περίπου μαθητών κράτησαν τα παιδιά τους στο σπίτι, επειδή επιτράπηκε να παρακολουθήσει τα μαθήματα και μαθητής που έπασχε από AIDS – του οποίου το όνομα δεν ανακοινώθηκε από τις Αρχές.

Σε πολλές περιπτώσεις στην Αυστραλία αλλά και σε άλλες χώρες, άτομα που ανήκαν στις «ύποπτες» κατηγορίες (ομοφυλόφιλοι, αιμοφιλικοί, μεταγγιζόμενοι) απολύθηκαν από τη δουλειά τους ή απομονώθηκαν εντελώς από το κοινωνικό τους περιβάλλον.¹⁸

Ο μαζικός πανικός έγινε αντικείμενο εκμετάλλευσης, αλλά και ενισχύθηκε στο έπακρο από πολλά Μέσα Μαζι-

κής Ενημέρωσης σε πολλές χώρες του κόσμου – και στην Ελλάδα. Φράσεις όπως «οργή του Θεού», «κατάρα», «πανούκλα των ομοφυλόφιλων» και τα παρόμοια, σε πηχυαίους τίτλους συνοδευόμενους από σχετικές φωτογραφίες αποσκοπούσαν να προκαλέσουν φρίκη και ρίγος στους αναγνώστες.